

ХАРАКТЕРНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Муранова Н.П. *(Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна)*

Важливою формою підготовки учнівської молоді до навчання у технічних університетах є: діяльність інститутів (факультетів) доуніверситетської (довузівської) підготовки, що у системі освіти виконують завдання розробки, впровадження та застосування гнучкої системи безперервної освіти; створення ефективних умов для загальноосвітньої і спеціальної підготовки учнівської молоді до вступу до ВНЗ; здійснення профорієнтаційної діяльності серед випускників різних закладів середньої освіти; пошук та підтримку різних видів обдарованості старшокласників; науково-практичне забезпечення діяльності науково-педагогічних працівників; здійснення якісної підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

Основу аналізу якості фізико-математичної освіти в системі доуніверситетської підготовки становлять об'єктивні показники: кількість старшокласників і абітурієнтів, які бажають отримати доуніверситетську підготовку; аналіз вступного, поточного, семестрового і річного контролю за результатами навчання у системі доуніверситетської підготовки; показники вступу до ВНЗ після проходження доуніверситетської підготовки та ін. Аналіз представлених статистичних індикаторів дозволяє визначити кореляційні зв'язки між змістом середньої освіти, педагогічною системою Інституту доуніверситетської підготовки та наявними соціально-економічними умовами її становлення (окремі характеристики такої залежності представлено у роботах О.Г. Балла, В.В. Давидова, М.П. Легкого, О.І. Ляшенка, О.О. Медведенко, В.М. Монахова, М.М. Поташника, О.М. Пехоти, О.Я. Савченко, Н.Ф. Тализіної, В.Л. Федяєвої та ін.).

Проведений за описаними показниками аналіз рівня фізико-математичних знань старшокласників у системі підготовки до навчання у технічному університеті дозволив визначити такі основні тенденції сучасної доуніверситетської освіти: 1) результативність й затребуваність системи доуніверситетської підготовки обумовлена низкою об'єктивних соціальних чинників (як-от: освітні реформи, демографічна ситуація, рівень доходів населення тощо); 2) розподіл знань, умінь та навичок старшокласників за рівнями (високим, достатнім, середнім, низьким) протягом 2008-2012 рр. є ситуативним (немає стійко вираженого характеру), що виражається у

неможливості прогнозування очікуваних результатів діяльності системи доуніверситетської підготовки; 3) найбільш ефективною сучасна система навчання фізики і математики в Інституті доуніверситетської підготовки є для старшокласників із середнім і низьким рівнями фізико-математичних знань, коли результати моніторингу демонструють покращення результатів вихідного тестування; 4) існує тенденція до неузгодженості результатів різних форм контролю знань із фізики і математики, зокрема: результати оцінювання навчальних досягнень школярів у середніх навчально-виховних закладах є завищеними у порівнянні з результатами оцінювання у системі доуніверситетської підготовки та зовнішнього незалежного оцінювання. Корені цього ми вбачаємо у невідповідності змісту і форм фізико-математичної освіти в різних педагогічних системах.

Загальна динаміка кількості старшокласників у системі доуніверситетської підготовки носить нелінійний синусоїдальний характер, що, на нашу думку, першочергово обґрунтовано освітніми реформами – переходом середньої загальноосвітньої школи на 12-ти річну систему освіти та повернення – до 11-річної; введенням і універсалізацією механізмів зовнішнього незалежного оцінювання, введенням 12-ти бальної системи оцінювання навчальних досягнень школярів та семестрового контролю; скороченням мережі загальноосвітніх навчально-виховних закладів у зв'язку з демографічною ситуацією в країні тощо. Загалом попит абітурієнтів на спеціальності технічного напрямку є сталим, що також визначає тенденції розвитку доуніверситетської освіти в Україні, оскільки саме фізико-математична підготовка абітурієнтів становить масову частку 50% від усіх інших напрямів підготовки. Це суперечить прийнятій у суспільстві думці щодо неактуальності серед сучасної молоді технічних професій та переважання попиту на суспільно престижні, інтелектуально статусні, високооплачувані професії.

Охарактеризовані тенденції визначають потреби сучасної системи доуніверситетської підготовки із фізики і математики у модернізації психолого-педагогічних і дидактичних умов змісту, форм і методів фізико-математичної освіти задля забезпечення сталості отриманих результатів, підвищення ефективності роботи зі слухачами підготовчих курсів високого і достатнього рівнів знань, забезпечення комплексного впливу на усі компоненти готовності до навчання у технічних університетах (мотиваційного, когнітивного, компетентнісного тощо).